WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 20. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СІТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го СІЧНЯ (JANUARY) 1960 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 20. VOL. LXVII.

В 10-РІЧНІЙ КОСМІЧНІЙ ПРОГРАМІ ЗДА ПЕРЕДБАЧЕНЕ ВИПУЩЕННЯ 260 САТЕЛІТІВ

Вашингтон. — Національна адміністрація для справ астронавтики і дослідів космосу випрацювала і передала на розгляд Конгресу програму космічних дослідів, розпляновану на протяг найближчих десяти років. Це перший американський плян на дальшу мету в намаганні досліди міжплянетні простори і він передбачає не тільки випущення 260 штучних сателітів Землі, Місяця й інших плянет, але й вислання на Місяць спеціяльного космічного екіпажу з людською залогою, що мало б відбутися наприкінці 70-их років. Ця нова 10-річна програма міжплянетних дослідів має на меті не тільки основіше пізнання космічних просторів, але й теж здобуття переваги над Совєтами, які добилися в цій ділянці покищо деяких більших успіхів в другій половині 60-их років. У програмі передбачені також досліди плянет Марса і Венери і встановлення постійної дослідної лябораторії в космічних просторах. Урядову програму космічних дослідів передав проводові палатної комісії для справ наукових дослідів астронавтики помічник керівника Національної адміністрації для справ астронавтики і космічних дослідів Ричард Ф. Горнер і вона буде передискутована вже в найближчім часі. Під час дотеперішніх переслухань цієї комісії ствержено, що в новому бюджеті, запроєктованому урядом през. Айзенгавера, видатки на цю ділянку у фіскальному 1960/61 році зменшено на 121 мільйон долярів — з 923 мільйонів до 802 мільйонів. Крім того уряд зредукував вимагану вищезгаданою адміністрацією додаткову суму на поширення космічних дослідів з 34 мільйонів до 23 мільйонів долярів. В урядових колах заявляють, що ця редукція видатків на міжплянетні досліди ЗДА є тільки тимчасовою, бо уряд плянує звернутися до Конгресу з окремою вимогою ухвалити додаткових 100 мільйонів долярів на приспішення конструкції і продукції космічних суперракет. Від розвитку таких важких ракет, що деякі з них вимагатимуть застосування яких півторамільйона фунтів рушійних матеріялів, залежатиме здійснення й успіх заплянованої урядом програми, зокрема випущення тяжчих сателітів і послання екіпажу із людською залогою на Місяць. Програма передбачає випущення 12 сателітів в 1960 році, 29 у 1961 р., 28 у 1962 р., 23 в 1963, 25 в 1964, по 28 в 1965, 1966 і 1967 рр., 29 в 1968 і 30 в 1969 р. Випущення космічного екіпажу із людською залогою на Місяць, відбудеться коло 1970 року.

Генерал Повер остерігає проти совєтських ракет

Вашингтон. — Командант Стратегічної Летунської Команди генерал Томас С. Повер промовляв на Комісії Крайової Безпеки Американського Леґіону і остерігав цю країну проти небезпеки, яка за два роки може грозити їй від далекосяжних керованих ракет СССР. Він казав, що прем'єр Хрущов недавно хвалився, що ці ракети продукують із найбільшою швидкістю. Генерал Повер гадає, що уряд ЗДА повинен мати це на увазі і вже тепер робити всі заходи в цьому напрямку, щоб СССР не міг здійснити своїх нищівних замірів у відношенні до цієї країни. На думку генерала Повера ЗДА повинні мати в постійному поготівлі частину своїх далекосяжних бомбовиків, а також таку алярмову сітку, яка могла б вчасно повідомити про комуністичну аґресію, щоб бомбовики могли негайно почати свою відплатну акцію.

Випробовують мотор ракети, який зможе змінювати напрям її лету

Санта Круз, Каліфорнія. — В горах Санта Круз представники „Ди Локгід Міссайлс енд Спейс Дівіжен" випробували мотор ракети, який під час побуту ракети в орбіті зможе наново почати діяти та навіть змінити орбіту ракети. Коли будуть закінчені досвіди з тими моторами, тоді можна буде випустити ракету в орбіту в формі еліпси і вона буде якийсь час літати в цій орбіті, але в певному часі запалиться мотор ракети і зможе змінити цю еліптичну орбіту на колову. Цей винахід має велике значення при висиланні сателітів в космічні простори, бо він дозволить висилати важчі сателіти та випускати їх вище вгору, як це було досі. Цей новий винахід називається „Аґена", і його згадують при називанні ракети „Атлас" і „Мідас".

В АМЕРИЦІ

● **28-го січня** почалася збірка на поборювання недуги поліо, так зв. „похід шісток". Крайова Фундація для поборювання поліо закликає до пожертв на цю ціль, бо в 1959 році збільшилося число недужих на дитячий параліч. В самому місті Ню Йорку сподіваються зібрати 2.5 мільйона долярів. Коло 75,000 матерів збирають до пушок пожертви на вулицях міста і по домах сусідніх будівель.

● **Віце-президент** Ричард М. Ніксон прибув із своєю дружиною до Шикаґо на кілька годин вчасніше, як передбачували його партійні приятелі, які ще спали о год. 5:07 год. вранці, і тому Ніксона привітала тільки поліція та детективи.

● **Статистичне бюро** департаменту торгівлі повідомляє, що в грудні минулого року експорт ЗДА виносив 1,674,500,000 долярів, а в листопаді 1959 року — 1,478,600,000. В цілому 1959 році із ЗДА вивезли товарів на суму 17,566,200,000 долярів, а в 1958 р. на 17,892,700,000. Зменшення в 1959 році сталося тому, що менше експортовано тоді військових товарів. Для порівняння треба додати, що рекордовий експорт був у 1957 році і виносив 20,800,000,000 дол.

● **Спринґфільдський фризієр** Джім, який був голярем дворазового демократичного кандидата на президента Адлея Е. Стівенсона, вніс був петицію про найменування його на делеґата на номінаційну конвенцію, де він міг би підтримувати кандидатуру Стівенсона. На це написав йому Стівенсон таке: — „Нехай Вас Бог благословить, мій дорогий приятелю, але ви досить натерпілися, і тому я вам прощаю."

● **Виборча рада Ню Йорку** передбачає, що число виборців в тому місті винесе коло 3,500,-000, бо постійно зареєстрованих є вже 2,812,000. Секретар цієї ради Томас Меллі пригадує, що в президентських виборах в 1952 році число виборців було 3,528,967, а в 1956 році — 3,291,169.

● **Управа автостради** в Ню Джерзі т. зв. „тирнпайк" повідомляє, що в 1959 році зібрано оплат за переїзд тією автострадою 37,349,738 долярів, на 3 мільйони більше, як в 1958 році. Але на адміністрацію витрачено коло 7-ох мільйонів, так, що чистий зиск виносив 30,583,593 долярів. В 1959 р. цією автострадою переїхало більше як 46 мільйонів возів, на 4,500,000 більше, як в 1958 р.

● **Президент Чіле** Алессандрі заявив пресовому секретареві Білого Дому Джеймсові Гаґерті, що Чіле очікує від візити президента Айзенгавера дальшої приязни і глибшої співпраці із ЗДА. Візита відбудеться 24. лютого цього року.

Продукують літак, який може прямовисно приземлюватися і стартувати

Сан Франсіско. — В аеронавтичній лябораторії в Моффет Філд коло Сан Франсіска випробовують секретний тип літака, який може вертикально стартувати і преземлюватися. Цей літак називається „Аврокар", який деколи називається „літаючою тарілкою" а випродукувала його летунська корпорація в Мелтоні, Онтеріо. Цей літак вже прибув до Моффет Філду. Не можна подавати розмірів цього літака, який має мати в діяметрі коло 40 стіп, ані не вільно говорити про засади за якими той літак може прямовисно стартувати і приземлюватись. Ним мала б послуговуватися американська армія, але летунство буде його випробовувати. Це вже четвертий такий літак, бо три його попередники вже випробовують, а їх випродукували фірми в Сан Дієґо в Каліфорнії, Тексасі і в Ню Йорку.

Уряд і стейтові леґіслятури плянують будувати сховища проти радіяції

Вашингтон. — Окремий комітет для справ цивільної оборони, який існує при Конференції Губернаторів і який очолює губернатор Нелсон А. Рокефеллер, нараджувався в Білому Домі 25-го січня з представниками федерального уряду в справі побудови сховищ проти атомової радіяції і вирішив, що і федеральний уряд і стейтові леґіслятури повинні подбати про те, щоб якнайбільше збудувати тих сховищ, бо це буде корисне для оборони цієї країни і для закордонної політики ЗДА. Будовою і адміністрацією сховищ мали б зайнятися стейти, але федеральний уряд повинен прийти з фінансовою допомогою. Громадянство повинно знати, що справа оборони проти радіяції не є безнадійна, бо протирадіяційні сховища дають найкращу оборону окремим людям проти радіяції. Шеф цивільної оборонної мобілізації Ліо Геґмас в імені Президента співпрацюватиме з Конференцією Губернаторів.

Сенатор Мортон висміває демократичних критиків Айзенгавера

Ню Йорк. — Голова Республіканського Крайового Комітету сенатор Трастон Б. Мортон сказав у промові в Ню Йорку в готелі „Астор", що „нарід не хоче купувати демократичної критики президента Айзенгавера". Сенатор Мортон казав, що демократичні політики стоять у „паперових капелюхах із дерев'яними шаблями в руках" та стараються переконати нарід, що оборона країни є загрожена. Але ці критики подібні до тих вояків-забавок, які хотіли б перечити такому освіченому воякові, яким є президент Айзенгавер. Сенатор Мортон казав, що опозиція не має речевих арґументів проти Айзенгавера і тому створює собі „дивні проблеми", а в дійсності майже для всіх американських людей роки урядування Айзенгавера — це „найкращі роки в Америці". Коли демократичні політики говорять про „зменшування" економіки і про „неуспіхи" американської політики закордоном, то вони самі себе осмішують в очах американського народу, який користає з добробуту в цій країні і з миру у світі.

Гомфрі і Стівенсон оскаржують Айзенгавера в недостачі проводу

Ню Йорк. — Два визначні демократичні політики, можливі кандидати на президента ц. р., сенатор із Міннесоти Гюберт Г. Гомфрі і дворазовий кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон промовляли на прийнятті Т-ва Американці для Демократичної Акції і гостро критикували уряд президента Айзенгавера, закидаючи йому брак проводу. Сенатор Гомфрі говорив про три неуспіхи республіканського уряду: недостачу програми для внутрішнього росту ЗДА, невдачу в переговорах про роззброєння і невміння допомогти тим країнам, що цього потребують. Те саме говорив Стівенсон, який, як дехто сподівається, в останній хвилині може бути найменований на кандидата на президента, коли б не дійшло до більшости при виборі інших кандидатів. Сенатор С. Гомфрі казав, що СССР не жалує грошей на зброєння, а уряд Айзенгавера думає тільки про збалянсований бюджет. Та й тут не мають республіканці успіхів, бо за їхнього урядування федеральне заборгування збільшилося на 15 більйонів долярів.

В Домініканській Республіці викрито змову проти уряду і заарештовано 1,000 осіб

Вашингтон. — З поінформованих джерел подають, що домініканський диктатор генерал Рафаель Леонідас Трухільйо Моліна зліквідував змову проти свого режиму, наказавши ув'язнити від 1,000 до 2,000 осіб. Заарештовані походять із провідних родин, навіть із тих, які є членами уряду. З Домініканської Республіки не подали досі жадних інформацій про ці арештування, а навіть заперечують таке велике число заарештованих, говорячи тільки про те, що арештовано кільканадцять осіб. Вістки про події в Сан Домінґо привозять дипломатичні кур'єри і туристи, які звідтам вертають. Досі не є відомим, чи комуністи є вмішані до цієї змови проти режиму теперішнього диктатора, який панує вже майже 30 років. Не є відомо також, чи в цій змові, брали участь еміґранти, які перебувають у ЗДА, на Кубі, в Порто Ріко і Венесуелі. Але можна здогадуватися, що політичні еміґранти замішані в цій змові, бо вони при кожній нагоді атакують режим Трухільйо. Вістка про цю змову появилася в щоденнику „Ель Мундо" в Сан Хуані в Порто Ріко.

Большевики дозволили 4 дітям виїхати до ЗДА

Шикаґо. — В минулий четвер прилетіли з Москви до Америки 20-річна Реґіна Леонавічіюс і її 17-річний брат, діти литовських втікачів, які розбрились в останній воєнній завірюсі та в міжчасі опинились в Шикаґо. Їх батько, Павліюс Леонавічіюс, який в ЗДА „скоротив" собі прізвище на Леонас, дістався за допомогою свого конґресмена, який сконтактувався з Білим Домом і амбасадором Генрі Кеботом Ладжом, що товаришив в подорожі по ЗДА Хрущову, особисто до Нікіти Хрущова в Дес Мойнс і Дістав від нього обіцянку на получення з дітьми. Майже одночасно ще двоє молодих людей приїхали з Москви, щоб получитися з батьками в Америці, також балтійці. Це 17-річна Ніоля Трехокас і її 14-річний брат Едмунд. Їх батько живе в Ірвінґтоні, Н. Дж. Опікуни цих молодих дівчат і хлопців привезли їх з Вільна до Москви.

БЕЗКОМПРОМІСОВИЙ У СПРАВІ АЛЬЖИРУ

Президент Франції Шарль де Голь прибуває на засідання французького уряду, скликане для розгляду ситуації в Альжирі.

Представники преси протестують проти гострої цензури в Альжирі

Париж. — Французькі і закордонні журналісти в столиці Альжиру місті Альжирі заклали збірний протест проти відносин, в яких вони мусять працювати. Перед журналістами затасно навіть приїзд до Альжиру французького прем'єра Мішеля Дебре. У меморіялі, зголошеному на руки генерального делегата Поля Делюврі, журналісти заявили, що недопущення їх до прем'єра — це порушення їх професійних прав та обов'язків, ґарантованих всіми законами держави. Журналісти скаржились на поведінку з ними в місті від останньої неділі, на постійні особисті ревізії та шикани. В Альжирі завели таку строгу цензуру, що, наприклад, з пресової конференції, яку в Парижі уладили два посли французького парляменту з Альжиру, залишився тільки один рядок! „Скреслено текст з 340 слів". У місті Альжирі нема від минулої неділі ніяких часописів із метрополітальної Франції чи будь-якої іншої країни, тому й екстремістичні бунтарі, які від неділі сидять за своїми барикадами в центральній дільниці міста, не знають, що величезна більшість французького народу і міжнародна опінія засудила їх. Коментатори твердять, що це все одно не вплинуло б на їх поведінку, бо вони переконані, що вони мають рацію, а всі інші їх „не розуміють".

Совєти відкинули компромісовий плян на припинення атомових спроб

Женева. — Семьон Царапкін, совєтський представник на затяжній Женевській конференції в справі припинення штучних ядрових вибухів, назвав новий компромісовий проєкт Заходу „нісенітним" і „неприйнятливим ерзацом" (підмінкою). За тим проєктом Америка пропонує проголосити покищо заборону штучних вибухів в повітрі і під водою та великих вибухів під землею, а залишити поза забороною малі підземні вибухи, що їх годі контролювати існуючими підслуховими апаратами. Америка стоїть на становищі, що можна заборонити тільки такі спроби, що їх можна контролювати, об не було одностороннього порушення договору будь-которою стороною. Того компромісового проєкту не представлено на засіданні конференції, а тільки американська преса повідомила про такий плян. Царапкін поспішно скликав журналістів і заявив їм, що не може бути мови, щоб Совєти підписали будь-який договір, як тільки про повне і загальне припинення всяких взагалі атомових експериментів взагалі.

Конґо стане новою самостійною державою 30 червня ц. р.

Брюссель. — На конференції „круглого стола" між бельгійським урядом та представниками всіх муринських партій і груп з Конґа, бельгійський міністер закордонних справ Оґіст де Шрівер погодився від бельгійського уряду, щоб 30 червня ц. р. проголосити урочисто в Конґо державну самостійність тієї країни. Африканці домагалися спершу, щоб це сталося 1-го червня, але, вислухавши бельгійських арґументів, прийняли цю дату. Лідер одної партії Жозеф Касавубу, який вимагав, щоб негайно проголосити незалежність тієї бельгійської африканської колонії, невдоволений таким оборотом справи виїхав з Брюсселю. Його співпартійці залишились в бельгійській столиці, заявивши, що вони з ним не погоджуються. Визначено відразу докладний календар для переведення відповідного закону через бельгійський парлямент та відповідного законодавства в самому Конґо. У брюссельській конференції бере участь також випущений спеціяльно для цієї цілі з в'язниці в Африці Патріс Люмумба, який проте виголосив дуже примирливу промову, запевнивши, що він не має ніякого особистого жалю ані бажання пімсти. Він просив тільки приспішити звільнення також інших політичних в'язнів, арештованих бельгійською адміністрацією у зв'язку з кривавими заворушеннями в Конґо в минулому році. Конґо стане осінню цього року 84-им членом Об'єднаних Націй.

Православні церкви обмірковують заклик Папи про об'єднання Церков

У Ватикані ожила надія на те, що таки може прийти до об'єднання Східньої Православної Церкви з Римом. Цю надію скріпив той факт, що Царгородський Патріярх Атенаґорас I прислав до Ватикану окреме звернення, в якому повідомляє Папу Івана XXIII про те, що він думає скликати Всеправославний Собор, можливо, у вересні ц. р., на якому мають остаточно вирішити, чи Православна Церква братиме участь у Вселенському Соборі, який скликує Римокатолицька Церква. Звернення Царгородського Патріярха є відповіддю на заклик Папи Івана XXIII до об'єднання Церков із грудня 1959р. Патріярх відповідає, що він не може замкнути ухо на цей заклик, і що синод вирішить цю справу. Заклик до з'єднання вислано і до Протестантських Церков, але гадають, що нема надії на те, щоб протестанти його прийняли.

ДОЛЯ СТОЛИЦІ АЛЬЖИРУ НЕПЕВНА — В ПАРИЖІ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ ПРАВИЦІ

Париж. — З доручення президента де Ґоля генеральний делегат в Альжирі, який є представником центрального французького уряду, Поль Делюврі, і головний командант французьких збройних сил в Альжирі ген. Моріс Шаль перенесли з міста Альжиру свою резиденцію до ближче неозначеної місцевости „в запіллі", — мабуть до містечка Бліда, за 25 миль на південний захід від Альжиру. В місті Альжирі залишились генерали Жан Крепен, який прийшов недавно на місце відкликаного з командного становища генерала Массі, і ген. Марсель Ґрасіє, від наказів яких залежить дальша доля міста і спокій в ньому чи братовбивча війна. Безпосередньо перед своїм виїздом з Альжиру Поль Делюврі виголосив через радіо 25-хвилинну зворушливу промову з ще одним закликом до екстремістів, що від останньої неділі перебувають за барикадами в центральній частині міста, — до цивільної адміністрації і до мусульманського населення. Делюврі, заявляючи свою вірність і найглибшу льояльність супроти президента де Ґоля та віру в його політику, водночас компліментував екстремістів, заперечивши, що „нема бунтарів а є тільки рішучі хоробрі патріоти, які готові віддати своє життя за Францію", та пропонував, щоб разом з провідниками нинішнього бунтарського руху піти скласти вінок на могилі полеглих в кривавій сутичці минулої неділі. Делюврі перестерігав проти „повторення 13 травня", себто такого самого бунту, як той з травня 1958 року, що довів до упадку 4-ої Республіки і приходу до влади генерала де Ґоля. Тепер — казав він — нема ніякого другого де Ґоля в резерві. Водночас Делюврі закликав мусульман маніфестувати у честь де Ґоля та виявити до нього свою льояльність. Безпосередньо після промови Делюврі коротко, двома реченнями промовив генерал Шаль, закликавши ще раз військо до дисципліни. За коментарями преси, промова Делюврі не була авторизована центральним урядом в Парижі, який невдоволений компліментами в сторону лідерів бунтівничого руху французьких екстремістів в Альжирі, як теж невдоволений апелем до мусульман: коли мусульмани на нього не відгукнуться, то це послабить позицію де Ґоля. Доля міста Альжиру не відома: від'їзд головного представника уряду і головного команданта військ з міста заскочив екстремістів. Військо, очевидячки, не буде стріляти до людей за барикадами, але й вони не можуть вічно сидіти там. Не може теж в перманенції тривати генеральний страйк у місті. Наспіли суперечні вістки про долю радіостанції в Альжирі: проголошена з неї передача з пристрасною обороною екстремістів вказувала б на те, що радіостанція є в їхніх руках. Але міністер інформації в Парижі цьому заперечив. За заявою Делюврі — ані президент де Ґоль, ані він, Делюврі, не будуть димісіонувати. Сам де Ґоль рішений зліквідувати бунт. Він заявив, що „хто не зі мною, має відійти, а на його місце прийде інший", звернувши цю заввагу під адресою хитких членів свого уряду. Щоб протидіяти можливості активного виступу правих елементів у метрополітальній Франції, симпатизуючих із екстремістами в Альжирі, уряд перевів кількадесять ревізій та арештувань в самому Парижі та в різних містах Франції. Арештовано м. і. парляментарного посла Жана Марі ле Пена, який старався був організувати в паризькому університеті страйк, як маніфестацію симпатії для бунтарів в Альжирі. Тому, що тепер французький парлямент не діє, його члени не користуються посольською недоторкальністю. Президент де Ґоль заповів виголошення через радіо звернення до народу. Часописи заповідають його перемогу в боротьбі проти земляків-екстремістів в Альжирі та правиці у Франції. Тим часом Франція переживає далі глибоку кризу.

Японія закидає Совєтам втручання в її внутрішні справи

Токіо. — Японське міністерство закордонних справ проголосило заяву з оскарженням Москви у втручанні у внутрішні справи Японії та діяння всупереч прийнятим у світі нормам міжнародної поведінки. Японський закид стосується останньої офіційної совєтської ноти, яку совєтський міністер Ґромико вручив в минулий четвер 28-го січня ц. р. японському амбасадорові в Москві з гострою критикою підписаного недавно у Вашингтоні японсько-американського договору приязни та з заявою, що поки той договір не буде уневажнений — Совєти не віддадуть Японії двох малих островів з Курільського архипелягу, Габомаї і Шікотан, що їх зобов'язались були в совєтсько-японській умові з 1956 року звернути. Японське міністерство закордонних справ протестує проти тону совєтської ноти та його арґументів, розкриваючи дійсну ціль совєтської тактики — розсварити Японію з Америкою та підбурити частину японського народу проти державної влади в Японії, яка єдино компетентна вирішувати політику свого краю.

У СВІТІ

● **Вальтер Ульбріхт**, перший секретар східньо-німецької комуністичної партії, звернувся новим листом до західньо-німецького канцлера Аденауера з пропозицією повести переговори задля „направлення взаємин". Аденауер, за своїм дотеперішнім звичаєм, комуністичному слузі Москви навіть не відповів.

● **У східній Австралії** спека, получена з посухою, спричинила смерть вже 9-х осіб. В минулу середу було в м. Сиднеї 108 степенів Фаренгайта. Сотні осіб зімліли по домах і на вулицях. Припинено працю у фабриках і в порті. Вулицями міст роз'їздять вози пожежної сторожі й роздають воду прохожим.

● **У Південній Кореї** подався до димісії міністер шляхів у зв'язку з катастрофою, яка схвилювала все тамошнє громадянство. Тисячі осіб, які ждали на пероні місцевої залізничої стації, кинулись здобувати місця в поїзді, що заїздив на рейки. Згинуло при тому 31 особа, в тому числі 11 дітей. Димісіоновано начальника стації і касира за продаж 3,000 квитків на поїзд, де було максимум 1,200 місць.

● **Польська комуністична** партія зменшилась в минулому році на 54,000 членів, але все ще ніби нараховує 1,018,409 посідачів партійних квитків. Від 50% до 75% тих партійців — це коньюнктуристи, які відкрили в собі комуністичний світогляд тільки з уваги на користі, що їх дає приналежність до панівної партії.

● **У Надрені-Палятинаті**, — провінції Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини) розв'язано т. зв. Державну партію (Райхспартай), що її два члени вписали напередодні Різдва антисемітські гасла на божниці в Кельні, чим вони зрушили з місця цілу пізнішу лявіну антисемітських виступів у широкому світі. Ця партія хотіла рятувати себе й негайно виключила тих двох людців, але це їй не помогло.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Саботування спроб злагоди

Якщо в травні має відбутися у Парижі нова конференція „на вершинах" з участю Хрущова, а в червні має їхати до СССР з ревізитою президент Айзенгавер, то — очевидно — ані ЗДА, ані СССР не стануть тепер загострювати взаємини так, щоб сторпедувати ці власні пляни. Тому в офіційних заявах керівних осіб обох цих великодержав нема різких випадів. Стушували свої напастливі виступи „Правда" й „Ізвєстія". В Америці не існує державою контрольованих газет, але й у голосах вільної американської преси видно виразну інтенцію не загострювати відносини.

Проте, водночас не видно теж нічого, що вказувало б на будь-який поступ на шляху до поліпшення совєтсько - американських взаємин. Промови Хрущова в Будапешті, на новорічному прийнятті в Москві і на останній сесії Верховного Совєту потвердили по всій лінії давнє становище Москви в усіх найважливіших міжнародних проблемах, зокрема в справі Німеччини та Західнього Берліну. Що більше, Хрущов знову завернув до давнього погрожування сепаратним миром із Східньою Німеччиною „з усіми можливими наслідками", виразно натякаючи на можливість нової бльокади Берліну, що означало б тепер провокування війни. Совєти не тільки не використали ніякої нагоди, щоб заманіфестувати свою добру волю і щоб дійсно поліпшити міжнародну атмосферу, але, навпаки, послідовно кожну таку нагоду загирюють.

Ось 11-го січня ц. р. почались у Вашингтоні совєтсько - американські переговори в справі звороту Америці затягненої під час останньої війни велетенської позики, яка врятувала Совєтський Союз від катастрофи. Американські достави большевикам дійшли були до астрономічної суми $10,800,000,000. У переговорах в 1947/48 і 1950/51 рр. Америка пішла на такі далекі поступки, що скреслила 10 більйонів боргу і зажадала звороту лише 800 мільйонів. Большевики з свого боку пропонували спершу 120 мільйонів, а згодом підвищили цю суму до 300 мільйонів. Америка стала на становищі, що це — принизлива пропозиція, і зірвала переговори. Коли Мікоян і Хрущов під час своїх візит у ЗДА говорили про американські кредити на закуп Совєтами американських машин, то їм пригадано неполагоджену справу давніх боргів і існуючий в ЗДА закон, який забороняє уділювати нові кредити несовісним і несолідним боржникам. Нічого й казати, що большевики ще на початку революції в Росії відмовилися признати фінансові зобов'язання царського уряду. Хрущов виявив готовість зліквідувати справу воєнних боргів СССР. У цій справі 7 і 22 грудня мин. року відбулася виміна нот між Вашингтоном і Москвою. Здавалося б, що далі піде гладко: американські кореспонденти з Москви повідомили, що в Кремлі сподіваються, полагодивши цю справу, поширити торгівлю з Заходом, а в американській пресі появились натяки, що ЗДА, готові на компроміс, ще далі поступляться у своїх фінансових вимогах.

Тим часом делеґат СССР в тих переговорах, амбасадор Міхаїл Мєншіков, виконуючи, очевидно, доручення Москви, замість говорити про борг, почав вимагати поширення торгівлі з Америкою на базі — нових кредитів. Хоч американський представник заявляв, що ці дві справи треба розмежувати і що ціль цих переговорів — полагодити фінансові претенсії ЗДА, а не будь-яку іншу справу, — Мєншіков не погодився з його арґументами. В результаті в минулу середу конференція скінчилась повною невдачею. Водночас з Женеви наспіла вістка, що на атомовій конференції, яка триває там від 31-го жовтня 1958 року, совєтський делеґат Сємьон Царапкін відкинув новий американський компромісовий проєкт про заборону штучних атомових дослідів — ще поки той проєкт був офіційно пред'явлений, а тільки писали про нього в американській пресі!

Ясно, що все це діється не випадково, а пляново і свідомо. Москва не хоче злагіднення міжнародної атмосфери, не хоче конструктивної розв'язки навіть побічних проблем, навіть таких, як власні фінансові зобов'язання за подану їй допомогу. Такий стан потрібний їй для того, щоб можна було легше завернути знову до метод холодної війни, коли совєтська пропаганда використає до дна і „дух кемпу Дейвіда", і нову Паризьку конференцію на вершинах, і відвідини Айзенгавера в Москві.

Добра ініціятива

Недавно інформовано, що конґресмен Корнеліюс Ґаллаґер з 13-ої виборчої округи, що включає Джерзі Ситі і Байон, зголосив у Палаті Репрезентантів у Вашингтоні нову спільну резолюцію (ч. 566), якою Конґрес З'єдинених Держав Америки уповноважував би і просив би Президента проголошувати кожного року день 22-го січня Днем Української Незалежности в країні і закликав би нарід відзначати той день відповідними церемоніями. Аналогічні резолюції в тій самій справі внесли сенатори Буш та Джевітс і конґресмен Джад уже минулого року. Їх скеровано до правничої комісії, і там вони застрягли по сьогоднішній день. Про резолюцію Ґаллаґера та її долю говорити ще передчасно. Проте, з цим зв'язана інша ініціятива, яка може легко розгорнутися в широку акцію і принести поважну користь для популяризації української визвольної справи на американському терені.

Згаданий конґресмен Ґаллаґер минулої неділі, 24-го січня, виступав з промовою на святі державности в Джерзі Ситі, при чому згадав і про внесену ним резолюцію. Після того наш відомий місцевий і стейтовий діяч адвокат Марсел Вагнер видвигнув думку, що таку саму акцію добре було б повести в стейтових леґіслятурах. Від думки перейдено негайно до діла, і саме тепер уже ведуться практичні заходи, щоб леґіслятура стейту Ню Джерзі схвалила таку резолюцію, яка уповноважувала б і просила ґубернатора стейту проголошувати день 22 го січня кожного року в цьому стейті Днем Української Незалежности, аж до того часу, коли державна незалежність буде знову привернена українському народові. В леґіслятурі цією справою, зокрема інтересується асемблімен українського роду, відомий уже з багатьох інших виступів в українських справах, п. Вільям Мартин.

Ініціятива, без сумніву, добра і корисна і варто було б поширити її на всі інші стейти, в яких існують українські громади. Поперше, стейтові леґіслятури, як і стейтові ґубернатори, це, після Вашингтону, найважливіші репрезентативні і ділові уряди. Стейтові леґіслятури мають дуже поважний вплив на федеральне законодавство, а стейтові ґубернатори — з-поміж них рекрутувалась досі поважна частина дотеперішніх президентів країни. Їхні величезні впливи в цілій країні, як і в обидвох великих крайових партіях, з яких вони виходять, є рішальні. Кожна акція в користь української визвольної справи на стейтовій базі має величезне значення у багатьох відношеннях.

Другий аспект такої акції в справі Днів Української Незалежности в стейтах — це можливість її впливу на Конґрес у Вашингтоні в тій самій справі. Ясно бо, що коли б такі спільні резолюції про День Української Незалежности були переведені в ряді стейтів, то і Конґрес у Вашингтоні уважливіше поставився б до проблеми встановлення такого Дня в країні. Справа варта труду, і було б добре, щоб нею заінтересувався УККомітет та його стейтові відділи, як і інші авторитетні організації в поодиноких місцевостях і стейтах.

Ярослав Курдидик

ПРОСТРІЛЮВАННЯ ДОРОГИ НА КОНФЕРЕНЦІЮ

Одного не можна відмовити большевицькій пропаганді з її головним режисером Нікітою Хрущовим: вона знає немало позакулісових трюків і вміє, коли треба, козирнути ними перед Заходом так, щоб він, спантеличений, не сприймав уже дійсности, але вдивлявся в той бік, де йому продемонструють нове, небувале чудо совєтської „тьохніки". На цей раз большевики вибрали не піднебесні простори, а Тихий океан в тому його місці, яке можна сміливо назвати американським морським обширом — і обстрілюють це місце далекосяжними ракетами. Підсумовуючи голоси американської преси, треба сказати, що вона розкусила цей грубими нитками шитий трюк. Отже, як колись, перед приїздом до ЗДА, Хрущов для „злагіднення" атмосфери звелів був стріляти на місяць, так тепер, перед зустріччю на вершинах, намагається він „прострілятн" собі дорогу тихоокеанськими ракетними експериментами.

Діяпазон реагування на ці большевицькі експерименти досить широкий. Наприклад, чуємо поради: скласти в Москві міжнародний протест у такій формі, як пропонував японський прем'єр Кіші. Або зробити так, як дораджує президент Об'єднаної Морської Ліґи, Ф. Джемерсон: просто збивати большевицькі ракети, які летіли б в напрямі Тихого океану. Це мало б: 1) навчити практично американських „міссейменів" нищити ворожі ракети ракетами-перехоплювачами; 2) продемонструвало б могутні оборонні можливості ЗДА і 3) раз назавжди визначило б межі американських впливів, яких большевики не можуть безкарно переступати.

Коли на пресовій конференції запитали ґенерала Т. Вайта, шефа Штабу Повітряних Сил, що він думає про ці останні большевицькі маневри, то він відповів по-воячськи: „Якщо йде про закидування ракет на віддаль, то можливо, що большевики мають хвилеву перевагу, але підкреслюю, — перевагу тільки на цьому одному обмеженому відтинку. Якщо ж говорити про загальну боєву міць, — то ЗДА понад усякий сумнів мають кількакратну перевагу над СССР".

Закидування большевицьких ракет в обшир Тихого океану слід трактувати, як один із багатьох виявів холодної війни, яка в деяких місцях, як от в Ляосі чи на індійсько - китайському кордоні, спалахує гарячим полум'ям. Очевидно, Кремль не збирається гасити цього полум'я тому, що в різних комбінаціях воно має залякувати Захід, ламаючи дух його спротиву. Коли б можна було переглянути конта головної кремлівської каси, то серед мільярдів рублів, витрачуваних большевиками, напевно знайшлися б поважні позиції, призначені для підтримування постійного „революційного кипіння" в Південній Азії, Північній Африці й Латинській Америці, де підмінювується ґрунт головним чином проти „американського імперіялізму".

На жадну країну в світі військове зброєння не лягає таким дошкульним тягарем, як на СССР. Економічна розвідка Заходу виявляє, що четверта частина всієї національної економіки Совєтського Союзу працює на зброєння, а коли включити до того велетенські суми на комуністичну пропаганду, то це становитиме майже третину всіх большевицьких видатків. Тим часом у ЗДА працює на ту саму ціль тільки одна десята частина економіки. Отже, в ЗДА на таку „непродуктивну" ціль, як зброєння, витрачається кожний десятий день праці, а в СССР кожний четвертий а може навіть і третій день.

Не є ніякою таємницею, що совєтське населення дуже гостро відчуває це однобічне виснажування економіки в країні, де, поруч таких досягнень, як вистрілення ракети на місяць, немає подостатку звичайних гребінців або ниток, щоб пришити латку на коліні, а товщі й цукор уважається за „дефіцитний товар".

Це є факт, що найповажнішим відтяженням в економіці СССР є його сателіти, яких Москва ні за яку ціну не випустить з-під своєї контролі. В торгах, які відбуватимуться під час конференції „на вершинах", найголовнішим домаганням большевиків буде якраз домагання, щоб ЗДА погодилися на „статус кво" в Східній Европі. І тому, мабуть, ніколи не була актуальнішою пересторога Вінстона Черчілла ,як саме тепер, напередодні цієї конференції: „Не віддавайте своїх певних і випробуваних союзників за залізною завісою за вічно фальшиві обіцянки і непевний мир" . . .

У декого вся ця метушня перед конференцією створює фальшиве враження, мовляв, одне в тому всьому добре, що поки говорять дипломати, загроза світової війни відходить на дальший плян, а малу війну, якби вона навіть десь і вибухнула, завжди можна зліквідувати. Гітлер думав колись теж, що йому вдасться обмежитися самими тільки льокальними війнами, але сталося інакше. Неминучості конфлікту слід добачувати не лише в економічній площині але передусім в різницях систем. А головні їх різниці лежать між свободою і невільництвом, між системою вільних виборів і системою диктатури, між Богом даним кодексом моралі і комуністичною „мораллю", між людиною з її достоїнством і бездушним роботом, якого большевики намагаються випродукувати у всесвітній комуністичній реторті . . .

ТАМ КЛИЧЕ ДАЛЬ . . .

Там кличе даль
з просоння злими півнями,
Там ніч біжить
з туманних верховіть.
А тут — години
йдуть рядами рівними
І срібна тиша
в закутках лежить.
Чому далеко так?
Чому не тулишся?
Чом грузнеш в землю?
Там холодна персть!
Прокинувся: собака
грізно щулиться,
Гарчить, встає,
і їжить сиву шерсть. —
Майнула тінь.
Це знову сниться?
З гомоном
Гілля спадає з лісових корон,
Об чорну стріху
вітер дзвонить дзвонами,
Скликає мертву
сутінь до вікон.

АНДРІЙ ГАРАСЕВИЧ

Телевізія в Европі

Приблизно в той самий час, коли американська телевізія переживає глибоку кризу у зв'язку з викритими недавно ошуканствами різних популярних „квізів" і ін., ця нова муза двадцятого століття на европейському континенті крокує вперед, з кожним роком здобуваючи собі мільйони ентузіястів та поширюючи свою програмову сітку.

Поза кордонами ЗДА, стверджує статистика, кожного дня постає нова радіова станція. Два роки тому поза ЗДА діяло 639 радіових станцій, а вже минулого року було їх 985 із 28-ма мільйонами телевізійних апаратів. Вільні країни світу мають 800 телевізійних станцій із 24 мільйонами апаратів, а комуністичні держави — це повних двісті з чотирма мільйонами апаратів. Комуністичний Китай має всього три телевізійні станції і п'ять тисяч телевізорів.

Телевізійні програми всіх країн Західньої Европи майже на сто відсотків служать культурним, виховним та інформаційним цілям. „Найчистіша" телевізія у Західній Німеччині. До речі, вона в тій країні, як і радіо, контролюється державою. Програми починаються о 5 год. по полудні і тривають до півночі. Лише пів години з цього часу — від 6 до 7.30 — призначено на комерційні цілі. Культурні й мистецькі програми стоять на найвищому рівні, майже всі вони „живі" і продукуються в більших осередках, як Берлін, Франкфурт, Баден-Баден, Кельн, Мюнхен, Гамбург та Штуттгарт. Всі ці програми надаються на одному „каналі", але наприклад, в Мюнхені, на інших „каналах" можна бачити програми з Відня. Інші німецькі міста відбирають без труду закордонні програми: з Голляндії, Швайцарії, Франції або і Східньої Німеччини.

Незалежно від державно-національних програм, західньо - европейські держави, за винятком Еспанії і Португалії, об'єднані у так званій „Евровізії", спільній програмовій сітці. До речі, країни Східньої Европи мають також свою, дуже кволу, сателітську телевізійну сітку. „Евровізія" існує на европейському континенті вже п'ятий рік і дала надзвичайні результати, зокрема щодо культурного зближення поміж тими державами. Але ця модерна форма зближення народів має й свої недоліки: що характеристичне й любе в одній країні, те не завжди розуміють в інших. Також мовні бар'єри позначаються неґативно на міжконтинентальних програмах. А спортові, високомистецькі, та релігійні програми мають однаковий успіх в усіх країнах.

Паралельно до „Евровізії" існує в ряді країн нордійської культури — „Нортвізія", яка в'яже телевізійними вузлами Швецію, Норвеґію, Фінляндію, а також Данію. Найбільший поступ щодо телевізії в країнах Північної Европи видно у Швеції і Данії; ще в зародку ця ділянка у Норвеґії та Фінляндії. Знавці кажуть, що для країн европейської півночі телевізія стане найбільшим добродійством, бо більшість населення тих країн живе по селах, розкиданих на великій віддалі від культурних осередків. Довгі вечори й ночі уприємнить жителям цих країн телевізійна розвага.

Т. К.

З наших буднів

ТЕХНІКА І ТРАДИЦІЇ

Ветеран наших пресових кореспондентів на цій вільній землі, інж. Ст. Куропась, у своїй цікавій „Шикаґовській Хроніці" з захопленням описує одну греко - католицьку парафію, що постала на перифеіях міста два роки тому і дуже буйно розростається. Парафія має гарну і нову, модерну церкву з дзвіницею. „Електричний ґудзик, — пише інж. Куропась, — всередині церкви пускає в рух дзвін, і не треба тягнути шнурами".

З технікою тут справа в порядку і вигода від таких змеханізованих дзвонів очевидна (не треба тягнути шнуром), але з нашими традиціями й обрядовістю тут щось трохи „не штимує". Так само пропав увесь чар поезії . . . Якби й жив тепер на еміґрації Богдан Лепкий, то ледве чи написав би своє настроєве: „Смеркається, ослизлий день між мурами конає..." Ніяк не виходить в поезії такий, наприклад, образ: „Ось старий паламар натиснув електричний ґудзик і радісно заграли дзвони!" Те, що дзвони заграли, то ол-райт, але той ґудзик електричний так пасує до дзвонів, як кулак до носа, дарма, що він сам по собі винахід дуже корисний і подекуди необхідний.

Подібно мається справа з тим модерним, чи змеханізованим кропилом . . . Перший раз я мав нагоду побачити його кілька літ тому в новітньому Вавилоні (на Лонг Айленді), у гостинному домі ВП. Кузьмовичів, — дай їм, Боже, довгий вік з нагоди 20-ліття „подружньої війни". Це було у Водохрещу. В згоді з щедровечірньою традицією до куті, коли в хаті настало якесь замішання. „Прийшли з свяченою водою!" — заявила пані господиня.

В моїй уяві зразу виринув образ — як то ходили з кропилом у Рідному Краю, чи навіть в рідних таборах. Та в нас кропило, то був такий інструмент, що було що в руку взяти і яким священик сумлінно окроплював усі вугли дому та всіх присутніх в ньому. А в мідяну кропильницю, обвішану рясно льодовими стяжками, як набрали, бувало, свяченої води, то було чим півсела обігнати!

А тут . . . Входить у вітальню моводий, усміхнений пан - отець та й витягає з кишені пляшечку з такою штрикавкою, як на кольонську воду. Поштрикав сюди - туди, дяк в американському темпі відспівав „Явился еси днесь вселенній", та й по всій параді . . . Ясно — що край, то обичай. Не всі наші прекрасні традиції можна тут застосувати. По просту — нема куди і як. Не буде ж нині священик із дяком спинатися по „тапфльорах" з такою здоровенною кропильницею, як була колись в нашій сільській церкві, хоч би той пан - дяк був мужчина такої атлетичної будови, як наш відомий баритон Левко Рейнарович. Зрештою, з коновкою, повною води, не впустять вас ні до собвею, ні до автобуса, та й автом невигідно везти, бо вода розхлюпається та й ще потім члени церковного комітету матимуть нагоду нарікати на о. пароха, що нищить парохіяльне майно.

Все те, річ ясна, можна собі на здоровий розум витлумачити та пояснити, але ж чуттєво, серцем та душею, вас завжди тягне до тих звичаїв - обичаїв, з якими ви зжилися від дитинства, там, на Рідних Землях. На це вже, здається, немає ради: такими „традиційниками" ми вже і помремо, в цю епоху „спутників", джетів і міжплянетних ракет. Ось минули всі Свята і Нові Роки, за всіми стилями й календарями, а мені ще далі, куди не піду, гомонять в ухах нищі чудові колядки і щедрівки, а в душі десь, ніби дуже здалеку, відзивається різдвяний дзвін, — той, що дзвонив ще без натискання електричного ґудзика.

І кер.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ В АМЕРИЦІ

Чи маємо моральне право вимагати вивішення українських прапорів на американських публічних будівлях? Ставлю собі і нашій нюйоркській громаді це питання після ще одного досвіду, здобутого останнього 22-го січня. В той день, проходячи найбільш українською Сьомою вулицею нашого Подолу, поза одним-єдиним домом я не завважив ані одного вивішеного синьо - жовтого прапора. А скільки є там десятків українських домів, що й казати про сотні, дослівно сотні українських мешкань, з вікнами на вулицю, які аж не прошуються бодай раз у рік на маніфестацію своєї національної приналежности. Із звітів у „Свободі" витворюється враження, що більше прапорів висіло того світлого дня нашої державности й свободи на американських будинках, як на наших, українських . . . А може так воно є тільки в Ню Йорку? Коли так, нехай про це довідається наше горде місто, і то зокрема тепер, коли, читаючи звідомлення про молитви за Україну в Конгресі та промови в обороні України щось біля сотки конгресменів й сенаторів, леліємо мрії про нове державне відродження України й нашу допомогу в ньому.

Я. П.

Ню Йорк, Н. Й.

ПРО „КОНВЕРЗЕЙШЕНЕЛ ЮКРЕЙНІЄН"

У зв'язку з рецензією п. О. Буйняка, вміщеною в „Свободі" ч. 15 з 23-го січня ц. р., під заголовком „Модерний підручник для навчання української мови", хочу просити п. Буйняка або шановного автора названого підручника д-ра Яра Славутича виснити мені такі незрозумілі для мене словникові приклади: „to go" і „to come" подані як рівнозначні з українським „іти", і „the trail", перекладене як „шини". Подаю лише ці два приклади, як зразок, а є їх більше. Також прошу пояснити мені, якого слова треба (згідно з шановним автором) ужити, щоб назвати працю вчителя в школі, коли слово „вчити" має в цьому підручнику значення „вивчати" або „вчитись"? Про методу навчання та добір прикладів не згадую, бо це річ дискусійна. Думаю, що дуже гарний зовнішній вигляд підручника це ще не все.

М. Недільський

Філаделфія, Па.

● Генерал армії Даґлес МекАртур відзначив 26-го січня 80-річчя з дня народження в готелі Валдорф-Асторія, де він постійно живе. Президент Айзенгавер переслав йому свої побажання і ґратуляції, як своєму колишньому командантові, який „і щодо служби і щодо гідности мало має рівних в нашій історії". Генерала МекАртура відвідав колишній президент Герберт Гувер, який став інженером у 1895 році, а МекАртур був армійським інженером у 1903 році. МекАртур був першим шефом штабу під час президентури Гувера (1929-1932).

Любомир Винар

СТОРІНКИ ІНТИМНОГО ЖИТТЯ ІВАНА МАЗЕПИ

(Листування Гетьмана з Мотрею Кочубеївною)

(1)

Відтворюючи особистість і діяльність гетьмана Ів. Мазепи, українські історики мало цікавилися його приватним життям, концентруючи свою увагу головно на його зовнішніх виявах. Такий підхід спричинився до неповного знання інтимного життя гетьмана, яке частинно за допомогою польського шляхтича Х. Пасейка було представлене в суб'єктивному і злобно-перекрученому вигляді.

Сучасна історіографія вже дбайливіше узглядинила психологічний аспект історичного досліду, за допомогою якого пізнаємо многовимірне духове життя одиниці, емоційні стимули душі та їхній безпосередній вплив на діяльність історичної особистости. За допомогою цієї своєрідної історичної психоаналізи розкриваємо чимало невиясненних або затемнених фактів у житті історичного діяча. Мабуть, не треба спеціяльно підкреслювати, що причину будь-якої діяльности слід дошукуватись передусім у психологічній настанові людини, що є основною рушійною силою історичного процесу. Інтимне життя одиниці дуже часто має вплив на зовнішню політичну діяльність.

В нашій замітці хочемо проаналізувати листування гетьмана Мазепи з його похресницею Мотрею Кочубеївною, що, як відомо, втішалася симпатіями гетьмана. На маргінесі слід зазначити, що гетьман Мазепа мав цікаве інтимне життя. Це вдатно окреслив історик М. Славінський виразом „женолюбність", зазначуючи при тому, що „по-різному можна кваліфікувати цю властивість . . . Але в той ґалянтний вік, коли жив Мазепа, в Европі, а за нею і в Польщі — до любовних пригод ставилися не так то вже дуже суворо. Не вадили вони часто й жінкам, а про дипломатів і військових людей нема чого й говорити; не завадили вони й Мазепі зберегти нав'язані ним найкращі відносини з такими поважними, так би мовити, королівськими родинами, як Вишневецькі та Лєщинські . . .[1]". Людське життя не обмежується самими лише зовнішніми виявами — воно багате на внутрішні переживання, містерійні спалахи душі. Любов — один із найчутливіших і найсильніших елементів людської душі. За допомогою її різнородних проявів набагато краще можна зрозуміти характер і світогляд людини.

[1] М. Славінський, „Мазепа на переломі", „Тризуб", ч. 12 за 1932 р.

До наших часів дійшло 12 копій листів Мазепи до Мотрі, які частинно відтворюють його душевну настанову. Ці листи мають за собою доволі цікаву історію. Як відомо, генеральний суддя Василь Кочубей і полтавський полковник Іскра з початком 1708-го року зробили донос на гетьмана, розкриваючи Петрові І-му Мазепині протимосковські наміри. Це т. зв. „Доношеніє Кочубея Государю по статьям" з квітня 1708-го року. Донос складався з 32-ох окремих статтей, в яких були подані твори гетьмана (Дума, Пісня про чайку, Листи гетьмана до Мотрі). Слід пригадати, що Василь Кочубей належав до найближчих співробітників Мазепи і був з ним посвоячений, а саме його сестрінок Іван Обидовський оженився зі старшою дочкою Кочубея — Ганною (1698 р.). Рід Кочубеїв був одним з найвизначніших і найбагатших родів в Україні, а тому конфлікт між Мазепою й Кочубеєм і смерть останнього значно ускладнили внутрішню політичну ситуацію в Україні.

Листи Мазепи в доносі Кочубея були поміщені під заголовком „Письма Гетмана Мазепы къ Кочубеевой дочери, Матронѣ". Петро І-ий згодом звернув Мазепі ці листи, проте в Москві зробили декілька відписів. Одну копію з цих 12-ох листів знайшов Бантиш-Каменський у т. зв. Колезькому Архіві. Цю копію враз із іншими документами з доби Мазепи Каменський видрукував, як джерело до історії України[2]. Оригінальні листи Мазепи згоріли під час зруйнування москалями Батурина в 1709-му році.

Згодом листи Мазепи передрукував Олександер Лазаревський у „Київській Старині" з 1882-го року, подаючи до них короткі коментарі. В нашому столітті спеціяльну увагу писаним пам'яткам гетьмана присвятив проф. Є. Ю. Пеленський, який зредаґував, вступною статтею попередив і поясненнями закінчив „Писання" Гетьмана Івана Мазепи, аналізуючи їх лише з літературного боку[3]). В цій збірці знаходимо 12 листів Мазепи до Мотрі, що вказують на їхню обопільну любов, яка в своїй суті не вимірюється роками та зовнішніми несприятливими обставинами.

Мотря Кочубеївна, молодша дочка Василя Кочубея, була похресницею гетьмана Мазепи. Дім Кочубеїв був завжди відкритий для гетьмана і, як уже згадано, генеральний суддя Василь Кочубей уважався одним із найбільш довірених мазепинців аж до 1707-го року, коли під намовою своєї дружини рішився видати гетьманову таємницю московському цареві. Звичайно, безпосередньою причиною цього була взаємна любов Мазепи й Мотрі, як також амбіції Кочубея і його дружини. Можна припускати, що любов Мазепи до Мотрі датується ранніми 1700-ми роками. На жаль, листи не є датовані, а тому доволі важко визначити час їх написання. Проте, знаючи про втечу Мотрі з її дому до батуринського палацу в 1704-му році, значимо час їх написання 1704-им і початком 1705-их років. В цьому часі Мотря мала приблизно 20 років, а гетьман близько 70. Дуже влучно завважує Є. Ю. Пеленський, що „зміст листів, не дивлячись на їх уривчастий характер, багатий. З його виступає „лірична драма" Гетьмана й Мотрі, вони ілюструють то підйом почувань у одного з них, то послаблення чи злагіднення почувань у другого. Напруження, подекуди навіть драматичне, черґується іноді з іншими, „епічними" моментами. Все це незвичайно цінне і важне для характеристики Мазепи, як людини і як діяча, а далі й доби, зокрема деяких її культурних рисок[4]). В них відтворена оця найніжніша і найчутливіша частина людської душі і її горіння, що зветься любов.

[2] Д. Н. Бантиш-Каменський, „Источники Малороссийской исторіи" (Москва: О. Бодянський, 1859), Ч. II, ст. 127-150.

[3] Гетьман Іван Мазепа, „Писання" („Літературна Бібліотека"; Краків-Львів, Українське Видавництво, 1943), стор. 50.

[4] Є. Ю. Пеленський, цит. пр., ст. 21.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Мейор міста Бінґгемтон, Н. Й. проголосив день 22-го січня Днем Української Незалежности

Заходами місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету мейор міста Бінґгемтон, Н. Й., вже третій раз з черги проголосив 22 січня як День Української Незалежности.

В суботу 16 січня 1960 р., о годині 10 рано в Ситі Гол мейор Джан Джей Бирнс, прийняв делеґацію нашої громади в особах представників управ Відділів Українського Конґресового Комітету і ООЧСУ і двох гуртків юначок і юнаків місцевого Пласту в однострoях, в присутності якої підписав проклямацію про День української Незалежности і прийняв прапор, який повівав на Ситі Гол в п'ятницю 22-го січня 1960.

З акту передачі прапора зроблено знимку, яка появилася в Бінґгемтон Прес з 18. січня 1960.

Делеґація вручила мейорові один примірник книжки в англійській мові „Українське мистецтво" з дедикацією.

Незвичайно мила несподіванка стрінула членів делеґації, яка після церемонії в Ситі Гол замовляла новий український прапор в фірмі Еврека, Тент енд Авнінґ Ко., 32 Стейт Ст., Бінґгемтон.

На — питання, який це прапор і де він буде вивішений, власник фірми дістав відповідь, що раз він буде повівати на Ситі Гол (22 січня), раз на пікніковій площі, а котрогось дня, може, і у вільному Києві.

Ця відповідь викликала у власника несподівану для делеґатів реакцію. „В такому разі, сказав він, даю вам його безплатно і бажаю вам, щоб ваше бажання якнайскорше здійснилося. Боже благослови". В його голосі і очах було помітне глибоке зворушення.

В. Г.

22-го Січня в Йонкерсі, Н. Й.

42-гу річницю проголошення Української Народної Республіки наша громада відзначила проголошенням Українського Дня посадником міста Крістен Крістенсеном, який все прихильно ставиться до нашої громади.

В день 22 січня, о год. 10-ій рано в присутності посадника міста, делеґації в складі: о. д-ра Боґатюка, о. Мудрого і п. Била Чолія, який був майстром церемонії, та численно зібраного громадянства, піднесено на почесну щоглу перед ратушем нашого міста український, національний прапор прапорщиками п. Михайлом Шашкевичем та п. О. Дашком. Про цю церемонію місцева преса помістила більшу статтю та фотознимку.

Дитячі імпрези.

Св. - Миколаївський концерт. Сестри Василіянки, які ведуть парохіяльну школу в нашому місті, приготовили на день 20-го грудня м. р. гарний концерт в честь св. Миколая. Всі точки, виконані в обох мовах, були гарно виведені, строї — стилеві та ефектовні. За традиційним звичаєм закінчено концерт роздачею дарунків. На концерті було повно шкільної молоді.

Дитяча ялинка.

Юнацтво СУМА при допомозі Жіночого Клюбу при Комітеті Дому СУМА влаштувало для дітвори ялинку 17-го січня в залях Дому СУМА. В програму входили колядки у виконанні новооснованого діточого хору, який зорганізував і ним диригує п. Стефанчук, б. диригент хорів в Торонті, в Канаді, який переселився до нашого міста. В програмі були дитячі декламації, та „Вертеп" на одну дію, укладу п. Стефанчука, в режисерії пані Наді Кудрик, голови Жіночого Клюбу і п. Стефанчука, та п. Павла Ревака, реф. Юного СУМА.

По концерті відбулася спільна Свята Вечера для численно зібраних дітей у малій залі в підготовці пань жіночого клюбу. Заля була повна.

С. К.

Діти Плейнфілду, Н. Дж., дітям в Европі

За почином п. Ц. Дибайло й при помочі п. Л. Геча група дітей Плейнфілду заколядувала для дітей в Европі 61 долярів. Діти у віці від 4—12 літ: Тирса Дибайло, Марійка, Дарка й Степан Гечі, Елисавета, Настуся, Маруся й Зоня Лонишини, сердечно співали желання (кінцева стрічка коляди) „а ми малі діти України квіти" і т. д. Так сподобались усім малі колядники, що деякі телефонували: „Коли прийдете в нашу сторону?". Щоб і в інших місцевостях зібралися подібні колядники. — Всі гроші переслано до ЗУАДКУ.

В. Д.

Просфора Учительської Громади у Филаделфії

Традиція українського народу велить, щоб усі родини збирались при свят-вечірньому столі, як лише на небосклоні заблисне різдвяна зірка. Як тяжко приходилось деколи святкувати це свято на самоті, коли важкі умовини не дозволили прибути до родинного дому, знає не один з нас.

Ідучи за покликом цієї традиції, зорганізоване українське учительство у Филаделфії влаштувало 17-го січня просфору, підчеркуючи тим, що воно творить також одну родину, пов'язану спільною працею, спільними почуваннями та спільними ідеалами.

Просфору відкрив голова Учительської Громади п. В. Мацьків, вітаючи приявних та складаючи їм побажання. Після спільної молитви, поділився з усіми приявними просфорою.

Дальше ведення вечері, зложеної з українських традиційних страв, перебрав директор Волод. Лотоцький. Згадав він покійного проф. Р. Савицького, який окремим листом до управи прибіцяв прибути на цю спільну просфору, та цього вже не зміг виконати. Його вшановано мовчанкою. Наприкінці вечері відспівано кілька коляд.

Після вечері відбулася мистецька частина. Виступав відомий скрипак п. Яро Мигасюк враз з піаністкою проф. Н. Котович, які відіграли кілька творів різних композиторів. Цей концерт був справжнім духовим кормом для присутніх.

Після концерту, проф. М. Недільський поділився з присутніми своїми враженнями з подорожі до Канади, зупиняючися основніше на Монтреалі. Обговорюючи подорож л.таком вспів він знайти багато гумористичних епізодів.

Під кінець вечора д-р Юрій Рибак виголосив репортаж - доповідь на тему:: „На слідах давніх культур Америки", ілюструючи гарними, кольоровими знимками, зробленими під час подорожей його дружиною, які висвітлювано на екрані. Він відбув недавно дві подорожі, одну до середньої Америки, де оглянув пам'ятки, які залишились по племенах Мая, а другу до Перу в Південній Америці, де оглянув давні будівлі, що їх залишили племена Інка. З огляду на небуденну в нас тему, гарні та виразні знимки та ясне представлення справи, реферат викликав велике зацікавлення.

Голова Учительської Громади подякував приявним за прибуття на спільний вечір, а перш за все зложив подяку всім, що своєю працею та виступами допомогли провести в милій та культурній атмосфері кілька хвилин усім приявним.

В. М.

Протестантські журнали твердять, що Кеннеді, як президент, не міг би свобідно діяти

Ню Йорк. — Два визначніші журнали, видавані протестантами, твердять, що якби сенатор Кеннеді був вибраний на президента ЗДА, то його католицька релігія не дозволяла б йому на свободу дій. Це своє твердження журнали „Ди Крішчісн Сенчурі" і „Ди Лутеран" опирають на тому, що в 1951 році массачусетський демократ відмовився від участи в богослужбі в міжконфесійній каплиці тому, що проти тієї богослужби був місцевий римо-католицький архиєпископ. Але журнал „Ди Коммонвіл", який видають світські католики, оправдує відмовлення сенатора Кеннеді в тому богослуженні тому, що він не міг там репрезетувати католиків, бо архиєпископ не дозволив католикам брати участь в тій церемонії. Каплиця в пошану чотирьох військових капелянів, які згинули на кораблі під час другої світової війни, є збудована при протестантській церкві, а католикам не вільно брати участи в богослужбах у протестантських святинях.

● До Дурбану в південній Африці прибуло військовими транспортними автами 150 поліцаїтів, які виарештували сотні місцевих муринів, чоловіків і жінок, щоб устійнити, хто саме брав участь в наскоку на тамошню поліційну станицю, де палицями вбито на смерть 9-х поліцаїтів.

Короткі Вісті

● Турецький міністер преси заявив, що в Туреччині панує повна свобода друкованого слова, а у в'язницях сидять тільки ті журналісти, які засуджені за наклепи проти державних мужів та за сіяння неправди. Тим часом в Бюлетені Інституту міжнародної преси наведено цитати з поважних часописів 7-х західньо-европейських держав і Америки про переслідування вільної преси в Туреччині.

● Виконний комітет демократичної партії в стейті Тексас повідомив, що сенатор Линдон Б. Джансон зголосив свою кандидатуру на перевибір на сенатора і склав потрібну кавцію в сумі 1,125 долярів. Сенатор Джансон має 51-ий рік, він кандидуватиме на третю каденцію як сенатор. Покищо він не заявився за те, чи кандидуватиме як претендент на президента.

● Москва далі приглушує всі передачі англійської радіостації Брітіш Бродкестінґ Корпорейшен, всупереч виразній умові, що її 1-го грудня „урочисто" підписав в Лондоні совєтський міністер для культурних зв'язків з закордоном Георгій Жуков. У тій умові обидві сторони обов'язались „знормалізувати взаємини в ділянці радіопередач". Большевики розуміють ту „нормалізацію" по свому.

Читайте щоденник „Свободу"

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ, Відділ 71
та
ПЛАСТ-ПРИЯТ в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.
— запрошують —
все Українське Громадянство на
Спільну ПРОСФОРУ і ЗАБАВУ
яка відбудеться
в неділю, 14-го лютого 1960 р.
в год. 3:30 по пол.
в УНДомі — при Фліт і Овкленд вул. в Джерзі Ситі.
Квитки на просфору і забаву — $ 2.50
Початок забави — год. 6:00 веч. Вступ на забаву — $1.50
Оркестра — Б. ГІРНЯКА
За квитками дзвонити на числа: DE 2-5471 або DE 3-9013

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТ.-МИСТ. КЛЮБ
концертова заля ІРВІНҐ ГАЙ СКУЛ
40 Ірвінґ Пл., між 16 а 17 вул. в Ню Йорку
НЕДІЛЯ, 7-го ЛЮТОГО, год. 6:30 веч.
Клавдія ТАРАНОВА
„...надзвичайної краси голос... прекрасна вокальна техніка та глибока драматична сила..."
New York. Town Hall. „Musical Courier", Nov. 1959.
та
ОПЕРНИЙ АНСАМБЛЬ
серед виконавців —
ОРИСЯ БАЛА
лавреат оперної нагороди 1959 року.
В програмі: „Кармен", „Сорочинський Ярмарок", „Чорноморці", „Аїда", „Тоска" й ін. та Українські Народні Пісні.
Квитки до набуття: „Арка", „Сурма", „Еко" та „Мета".

Об'єднання Мистців Українців
в АМЕРИЦІ
ВИСТАВА
МАЛЯРСТВА і СКУЛЬПТУРИ
Людмили Морозової
і
Сергія Литвиненка
Відкриття відбудеться
в неділю, 31-го січня 1960 р.
в год. 12:00 вполудне
в залях ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ
140 — Друга Евеню — в Ню Йорку.
Виставка буде відчинена
до 14-го ЛЮТОГО 1960 р. включно.
в СУБОТИ — від 8:00-10:00 вечора
а в НЕДІЛІ — від 12:00-8:00 вечора.

Український Технічний Інститут
в НЮ ЙОРКУ
повідомляє, що
від 25-го січня 1960 р.
— відкритий —
ЗАПИС
Студентів і Студенток
НА ВЕСНЯНИЙ СЕМЕСТЕР,
що він затверджений стейт. владою в Ню Йорку, що він навчає:

- на відділах: економіки, політики, будівельної інженерії і педагогіки;
- за програмами каледжів;
- по-англійськи й по-українськи;
- в день і вечером;
- також предметів за середню школу, або
- мов, математики, бугальтерії та креслення;
- видає дипломи і свідоцтва про навчання.

Українські Батьки, записуйте Ваших Синів і Доньок до УТІ, щоб забезпечити їм солідну підготовку до американського життя, доки їх місця не забрали інші кандидати. Без науки нема праці, а праця вимагає доброї науки! Студенти УТІ можуть мати стипендії.

Канцелярія УТІ відкрита від 2:00 год. по пол. до 6:00 год. вечора — в понеділок, середу і четвер, та від 10:00 год. ранку до 2:00 год. по пол. у суботу.

Формулярі для запису і програми можна дістати даром особисто або й поштою, за зворотом порта 10 ц. Адреса:

UKRAINIAN TECHNICAL INSTITUTE
712 East 9th Street — NEW YORK 9, N. Y.

---

43 ВІДДІЛ СУА у ФИЛАДЕЛФІЇ — ПІВНІЧ
має шану запросити Вас з Рідньою на
ДРУГІ
ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ
що відбудуться
в суботу, 6-го лютого 1960 р.
в залі
ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ — при 847 Н. Френклін вул.
СТУДЕНТСЬКА ОРКЕСТРА.
Добірний буфет з українськими стравами.
Вступ — 1.50 дол. ПОЧАТОК — в год. 8:00 веч.
Дохід призначений на стипендію україніознавства при Пенсилвенському Університеті.

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ у ФИЛАДЕЛФІЇ,
ОСЕРЕДОК ПРАЦІ СТАРШИХ ПЛАСТУНОК
і „ЧОРТОПОЛОХИ"
— влаштовують
МАСКОВИЙ БАЛЬ
в суботу 13-го лютого 1960 р.
в БРОДВУД ГОТЕЛІ — при Брод & Вайн вул.
ПОЧАТОК — в 9:00 год. вечора
Багато НЕСПОДІВАНОК з виступом гумориста МИКОЛИ ПОНЕДІЛКА
НАГОРОДИ ЗА КОСТЮМИ.
Оркестра ДОН АНТОНА — 9 осіб.
Обов'язує маска. Костюмовий або вечірній стрій.
Буфет у заряді Пластунок. Вступ тільки за запрошеннями.

Українська Студентська Громада
в НЮАРКУ, та ОКОЛИЦІ
— влаштовує —
ВЕЛИКУ ЗИМОВУ ЗАБАВУ
яка відбудеться
в суботу, 6-го лютого 1960 р.
в приміщенні
УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ — 180 Вільям вул.
в НЮАРКУ, Н. Дж.
Музика — Б. ГІРНЯКА Вечірній стрій — побажаний
ПОЧАТОК — в год. 8:00 вечора.
Столики прошу замовляти в крамниці „ГОВЕРЛЯ".

Д-р Андрій ТЕРШАКОВЕЦЬ
подає до відома, що
ЗМІНИВ АДРЕСУ І ПРИЙМАЄ ПАЦІЄНТІВ
за попереднім телефонічним зголошенням
у ПСИХІЯТРИЧНИХ і НЕВРОЛОГІЧНИХ НЕДУГАХ
при
55 E. 86th Street (між Madison i Park Ave.)
Тел.: SAcramento 2-2132 NEW YORK 28, N. Y.

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Нашого Найдорожчого
БАТЬКА, БРАТА і ДІДУНЯ,
бл. п. Дмитра КОСТИШИНА
заслуженого громадянина, довголітнього секретаря 361-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку,
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА
СПІВАНА СЛУЖБА БОЖА
в НЕДІЛЮ, 31-го СІЧНЯ 1960 р.
в год. 9:00 ранку
в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку.
Просимо Приятелів Покійного про участь в цім Богослуженні.
РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу
Незабутнього пана
бл. п. ФЕДОРА ОЛЕСНИЦЬКОГО
$ 10.00 на Воєнних Інвалідів
склали
ЄВГЕН і ВОЛОДИМИРА ШИПАЙЛО

Замість квітів на могилу
Дорогого Кревняка,
бл. п. проф. РОМАНА САВИЦЬКОГО
складаємо — $ 10.00
на фонд видання творів композитора З. Лиська.
ЗЕНОВІЯ, РОМАН і ЗЕНОВІЙ ОНИШКЕВИЧІ

✝

Ділимося сумною вісткою, що
19-го січня 1960 р.
помер в Новім Ульмі (Німеччина)
Микола УГРИН — БЕЗГРІШНИЙ
Професор Української Гімназії „РІДНА ШКОЛА"
в Рогатині.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
б. УЧНІ РОГАТИНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
„РІДНА ШКОЛА" в ЗДА

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ Т-ВО
ВІДДІЛ НЮ ЙОРК
повідомляє, що
БАЛЬ ЛІКАРІВ
відбудеться В СУБОТУ, ДНЯ 6-го ЛЮТОГО, 1960 Р.
в залі ШКОЛИ СВ. ЮРА, 215 Е 6th St. (між 2-ою і 3-ою евенями)
ПОЧАТОК О ГОД. 9-ій ВЕЧОРА
Стрій вечірній — Оркестра В. БОСОГО. — Буфет у заряді ВІТ. Пань.
В справі запрошень і столиків проситься звертати телефонічно між г. 12-ою а 2-ою до Д-ра Юрія Кушніра — Тел. AL 4-0390

Конгресмен Кінґ вимагає дослідити наслідки флюоризації води

Вашингтон. — Конґресмен-демократ із Ютаг Дейвід С. Кінґ вніс законопроєкт про те, щоб визначити окрему конґресову комісію, яка дослідила б наслідки флюоризації води до пиття. Ця комісія мала б також вести переслухання в справі наслідків на здоров'я людей різних хемічних додатків до харчів. Конґресмен Кіґ гадає, що ця комісія мала б вести переслухання в тому напрямі, щоб ствердити, чи різні хемікалії мають вплив на збільшення числа занедужань на пістряка та інші деґенеративні недуги. На думку цього конґресмена стан здоров'я в цій країні погіршується, хоч висота пересічного віку збільшилася до 63-го року життя, то число смертних випадків від різних недуг є тепер два рази більше, як було 50 років тому. Справу флюоризації води треба б раз виснити, бо її прихильники не можуть собі нахвалитися, а противники твердять зовсім протилежне. Цей законопроєкт є тепер в підкомісії міжстейтової і закордонної торгівлі.

Більшість курців, які нездужають на пістряка, почали вчасно курити

Кембрідж, Массачусетс. — Колишній директор відділу хронічних недуг в стейтовому ряді здоров'я д-р Герберт Ломбард доповідав на зборах працівників массачусетського Товариства опіки над здоров'ям і казав, що велика більшість хворих на пістряка легенів почала курити, немаючи навіть 10-ох років. Д-р Ломбард твердив, що куреня в такому вчасному віці, не є такою рідкістю, якби могло декому здаватися. Стверджено, що поважна кількість юнаків починає курити в 8 або 9-му році життя, а між хорими на пістряка знайдено пацієнта, який пробував курити у віці трьох років. На 100,000 дорослих осіб знайдено некужих на пістряка легенів аж 140 випадків в тих пацієнтів, які почали курити у віці 10 років, а між курцями від 20-го року життя хворих на пістряка знайшли тільки 25 випадків. З того виходить, що треба всіма способами поборювати курення у дітей і відраджувати курення доростаючій молоді так довго, як тільки це можня зробити.

Марксист Ернесто Ґевара керує економікою і політикою Куби

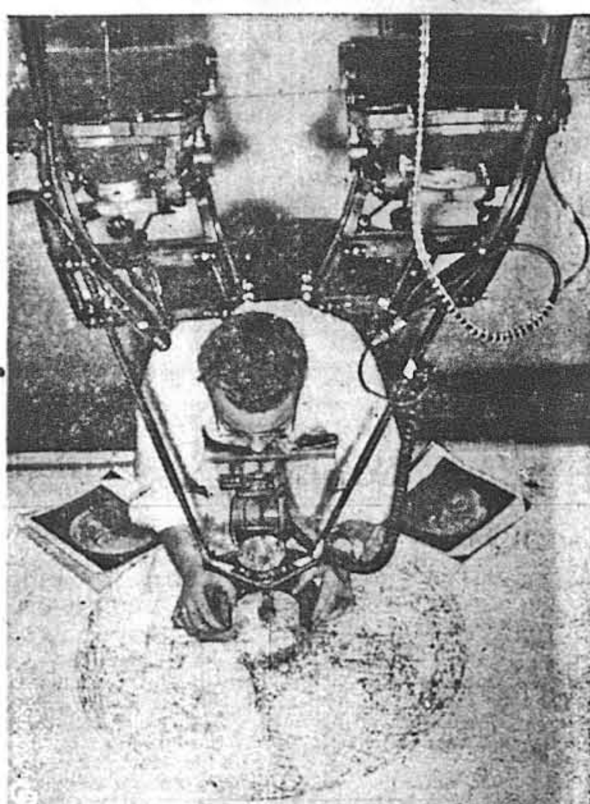
Вашингтон. — У зв'язку з напруженням між Кубою Фіделя Кастра і ЗДА часописи звертають увагу на те, що економікою Куби керує 31-літній д-р медицини, який ніколи не виконував свого фаху, займався політикою — Ернесто (Ель Че) Ґевара, який тепер є президентом Національного Банку Куби. Він народився в Арґентині, але мішався до політики в Гватемалі, де підтримував прокомуніста Арґенза Ґузмана,а після його упадку втік до Мехіко, де познайомився з Фіделем Кастром. 2-го грудня 1956 року він із Кастром із групою повстанців прибув до Кубинської Республіки, де воював проти уряду президента Батісти аж до кінця 1958-го року, коли Кастро переміг. Побіч Кастра великим впливом втішається Ґевара, який відрікується комунізму, але твердить, що комуністи заслуговують на те, щоб могли мати свою власну партію. Сам Ґевара веде таку політику, що соціялізує все, що можливе, чим він є подібний до Москви, а може навіть є і нею керований.

● **Президент Айзенгавер** сказав на пресовій конференції, що після липня ц. р., це значить після найменування кандидата на президента, безцільно було б йому їздити до закордонних країн, бо такою поїздкою „відходячого" президента ніхто в світі не цікавився б. Президент казав, що важко було б йому на довший час залишити країну, коли Конґрес радитиме над новими законопроєктами.

● **Сенатор** республіканець Стайлс Бріджес сказав, що він не може зрозуміти, чому американська фльота має дати всі вістки про Північний океан фльоті СССР. Сен. Бріджес є членом Сенатської Комісії Збройних Сил, він вислав листа до секретаря фльоти Вільяма Б. Франке, домагаючись, щоб секретар заборонив видавати ці інформації.

купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

КАРТОГРАФУВАННЯ МІСЯЦЯ

Картограф Армійської Картографічної Служби Ліо Б. Пакард приготовляє на підставі фотографій і з допомогою спеціяльних апаратів топографічну карту (мапу) місяця.

Секретар праці ствереджує, що старші віком робітники кращі від молодших

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл опублікував вислід довших студій, з яких виходить, що старші віком бюрові працівники, у віці понад 45 років, є такі самі продуктивні, як їх молодші колеги, а під деяким оглядом є ліпші від молодших. З цих студій виходить, що старші робітники є послідовніші в праці і працюють днів праці як молодші. лодші, вони менше пропускають дні праці як молодші. Робітники від 45-го року вгору виконують стільки праці, що їх колеги у віці від 25 до 45-ох років, а в порівнянні з робітниками у віці нижче 25 років то вони мають кращі успіхи. Докладність праці є однакова в робітників різного віку. До цих студій послуговалися 6,000 бюрових робітників, які працюють в 21-ій приватній компанії і в 5 урядових аґенціях. У більшій успішності старших віком робітників не малу ролю грає той досвід, який вони здобули під час довгих років праці.

● Сара Ебн Сіклен Бравнелл із Бурлінґтону, Вермонт, гадає, що вона є найстаршим живим членом товариства Фі Бета Каппа, бо недавно відзначила 104-роковини з дня народження. Її вибрали до цього почесного товариства в році закінчення її університетських студій, це значить в 1877 році.